

PERSONALITĂȚI NOTORII

NICOLAE DIMO

60 DE ANI DE LA TRECEREA ÎN NEFIINȚĂ

**Academicianul Nicolae Dimo
(1873–1959)**

Printre personalitățile notorii care au proslăvit Moldova un loc deosebit aparține academicianului Nicolae Dimo, în cinstea căruia a fost numită o stradă în sectorul Râșcani din orașul Chișinău, și o stradă din orașul Durlești. Viața și activitatea multilaterală și plină de evenimente a savantului merită să fie comemorată de urmași.

Nicolae Dimo s-a născut la 30 noiembrie 1873 în orașul Orhei, pe malul Răutului. Părinții lui erau agricultori, dar fără pământ propriu; tatăl era arendator. Terminând școala primară în anul 1885 pleacă la Chișinău și face studiile la Liceul Real, care îl absolvește cu succes în 1895. În același an pleacă la Noua Alexandrie (Pulava, Polonia, pe atunci în componența imperiului Rus), unde era al doilea Institut Agronomic din țară, organizat și condus de renumitul Dokucaev, fondatorul pedologiei genetice – Știința solului. În acest institut în anul 1894 a fost organizată prima în lume Catedră de Pedoogie genetică condusă de colaboratorul lui Dokucaev N. Sibirțev, care apreciază calitățile și capacitățile profesionale a studentul Dimo.

În anul 1899 N. Dimo începe activitatea de pedolog în regiunea Saratov unde studiază solurile salinizate a regiunilor xerofite Kamâșin și Țarițan (azi Volgograd) și împreună cu botanistul A. Keller publică renumita monografie „În regiunea semideșertului” (1907). Renumitul academician B. Polânov, avea să scrie: „Apariția acestei cărți a fost un eveniment extraordinar în știința noastră și deodată l-a înaintat pe N. Dimo în rândurile savanților de frunte”.

În anul 1910 N. Dimo pleacă la Moscova unde devine președinte al Comitetului Pedologic. El organizează expediții pedologice în regiunile Penza, Cernigov, Asia Mijlocie. În 1914 N. Dimo publică lucrarea „Principalele tipuri de salinizare ale solurilor și subsolurilor Rusiei”. În anul 1920 el este trimis în Tașkent unde devine fondatorul și primul rector al Universității Asiei Mijlocii, timp de mulți ani decan al Facultății de Agronomie, șef al Catedrei de Pedologie, director al Institutului de Pedologie și Geobotanică. El întocmește prima hartă a solurilor Asiei Mijlocii, demonstrată în anul 1927 la primul Congres Mondial al Pedologilor la Washington.

Folosirea intensivă a solurilor irigate în deșerturile asiatice și cultivarea bumbacului (monocultură) contribuie la salinizarea activă a solurilor. Dimo recomandă introducerea asolamentelor, alternarea culturii bumbacului cu lucerna. Conducerea comunistă a Turchiștanului învinuște pe Dimo de sabotaj și îl condamnă la moarte. Doar implicarea Moscovei (inclusiv a academicianului V. Viliams) anulează sentința și N. Dimo este eliberat cu scuze. Fiind ofensat, el refuză să continue activitatea la Tașkent, și pleacă în Transcaucazia. Din 1932 până în 1945 el activează în Georgia și Azerbadjan participând la lucrările de ameliorare a solurilor în regiunile Cura-Araxin, Colhida și Alazani.

În vara anului 1945 profesorul Nicolae Dimo, pedolog cu renume, după o lungă despărțire, având vârsta de 72 de ani, se întoarce pe pământul natal.

Aici după război multe trebuiau începute din nou. În scurt timp el organizează și întemeiază Catedra de Pedologie la Institutul Agricol. În 1946 la Chișinău se înființează Universitatea de Stat și N. Dimo în calitate de prorector se ocupă cu completarea corpului didactic, creează Catedra de Pedologie. În același timp participă la organizarea Bazei, apoi Filialei Moldovenești a Academiei de Științe a URSS, în cadrul căreia a fost înființată o Secție, apoi Institutul de Pedologie.

Profesorul N. Dimo a fost organizatorul pregătirii profesioniste a pedologilor, care cu timpul au constituit școala dimovistă. El a argumentat necesitatea cercetării multilaterale a solurilor Moldovei, cartografierea și elaborarea hărților pedologice la scările de proporție 1:10.000, 1:50.000, 1:200.000, pregătirea și publicarea monografiilor „Solurile Moldovei”.

Eminent savant, talentat manager și organizator, pedagog cu o vastă experiență didactico-științifică, educator al numeroaselor promoții de pedologi, mare Om de stat, – toate aceste calități conturează chipul lui Nicolae Dimo. El a decedat la 15 martie în vârsta de 85 de ani la postul de director al Institutului de Pedologie care astăzi îi poartă numele. Societatea pedologilor Moldovei în decurs de 50 de ani, a organizat lecturile dimoviste în amintirea părintelui pedologiei Moldave.

Andrei Ursu academician, doctor habilitat în biologie, pedolog

Stela Curcubăt doctor în geonomie, pedolog

Institutul de Ecologie și Geografie